

## Posudek na disertační práci Mgr. Ing. Pavla Přikryla

Téma práce: Zhroucené státy jako faktor mezinárodních vztahů – Možnosti a meze peacekeepingové mise v Jižním Súdánu

Autor posudku: PhDr. Linda Piknerová, Ph.D.

### Celkové zaměření práce a přínos tématu

Předložená práce se věnuje zajímavému tématu, které sice je na straně jedné v mezinárodním prostředí dnes již částečně překonáno, na straně druhé však v českém prostředí stále nebylo podrobeno dostatečnému výzkumu. To platí zvláště v souvislosti s areálem subsaharské Afriky, která nepatří v českém prostředí k oblastem, o kterou by čeští výzkumníci jevíli velký zájem. S tím se nutně pojí jak výzvy, tak značná rizika, která takto zaměřený typ výzkumů přináší. Za jedno z podstatných rizik považuji nedostupnost relevantních zdrojů, resp. nemožnost jejich ověření a spoléhání se na příliš omezenou zdrojovou základnu, kterou autor nemůže nikterak konfrontovat s terénním výzkumem. Bylo by pochopitelně pošetilé si myslet, že autor by se měl vydat do Jižního Súdánu sbírat zde „nějaká“ data, konečně i kdyby takovou cestu podnikl, domnívám se, že by jeho možnost sběru dat byla notně omezená. Komentář spíše směřuje k širšímu zamyšlení o obecné vypovídací hodnotě podobných textů, jejichž zpracování se opírá převážně o data získávána západními aktéry, často bez znalosti terénu. Tuto výtku lze konečně uplatnit také na Failed/Fragile States Index, k jehož používání se autor hlásí, neboť jednou z jeho hlavních slabin je právě skutečnost, že pracuje s údaji, která jsou často získávána „od stolu“ bez znalosti realit.

Autor v práci velmi dobře konceptualizuje fenomén slabé a rozpadlé státnosti, což je něco, s čím se v českém prostředí příliš nesetkáváme, a domnívám se, že by představená taxonomie slabé státnosti mohla sloužit jako velmi dobrý odborný text, jenž by výzkum tohoto tématu v českém prostředí posunul. Na tuto teoretickou kapitolu pak navazuje představení konceptu peacekeepingu, jehož využití autor na příkladu Jižního Súdánu zkoumá. V této souvislosti bych ráda upozornila na hlavní výzkumnou otázku, kterou autor formuluje na s. 17, a sice „zhodnocení principiálního nastavení peacekeepingových misí vysílaných OSN, tzn. zda nástroje a postupy implementované při zasahování OSN ve státech vyznačujících se nejvyšší mírou zhroucení, přinášejí zlepšení ...“. Tuto formulaci nepovažuji za šťastnou, protože se fakticky nejedná o výzkumnou otázku. S tím pak souvisí také zamyšlení se nad tím, co to je „zlepšení“ a jak jej autor bude zjišťovat. Patrně na základě hodnocení FSI, nicméně je otázkou, zda pouhá změna údajů v jednotlivých indikátorech může být dávána do přímé souvislosti s peacekeepingem. *Jinými slovy řečeno, je možné hledat přímou souvislost mezi působením peacekeepingové mise a změnou v indikátorech FSI? Jak zaručit, že změna (či naopak stagnace) je přímým důsledkem působení mise?* Existuje nějaká kauzální souvislost mezi misí OSN a situací v zemi?

Velmi pečlivě je zpracována případová studie Jižního Súdánu, autor si skutečně dal velkou práci s vyhledáním, utříděním a zpracováním velkého množství odborné literatury a domnívám se, že by i empirická část práce mohla být s úpravami publikována jako samostatná studie. Z množství použitých zdrojů i příloh je patrné, že autor věnoval práci velkou pozornost a s pečlivostí vybíral ta fakta, která jsou pro práci nejpřínosnější.

## Rámec výzkumu, vymezení výzkumných otázek a slabiny výzkumu

Jak je naznačeno výše, samotné téma přináší určitá úskalí, s nimiž je náročné se vyrovnat. Současně je třeba vyzdvihnout, že autor ve finální verzi rukopisu reflektoval většinu výtek, které na něj směřovaly během „malé obhajoby“ a výrazně zapracoval na argumentační i logické linii textu. Určité limity však stále spatřuji v kritickém rozměru práce. Autor reflektoval výtku týkající se etnocentričnosti výzkumu a správně na ni v textu poukazuje (s. 93). To však není jediné úskalí, které tento typ prací obecně v sobě skrývá. *Jedním z problematických momentů je již zmíněná dostupnost a ověřitelnost relevantních dat, která mnohdy nejsou dostupná vůbec a je tedy otázkou, z čeho jakékoliv hodnocení vyvozovat.* Druhý problematický bod spatřuji v konceptu peacekeepingu, který autor nepodrobuje kritické reflexi. Autor by v rámci diskuze mohl vysvětlit, *jaké jsou obecné nedostatky peacekeepingu, zda jej lze vůbec (coby západní koncept) aplikovat v prostředí nezápadního světa a očekávat jeho úspěšné naplnění.* Jedním z velkých témat v této souvislosti jsou např. volby, jejichž uspořádání chápeme jako krok na cestě k budování stabilní společnosti. V rozdělených a nestabilních společnostech však volby mohou působit právě opačně, a je proto doporučováno je odložit. Přesto jejich neuspořádání může být chápáno a nejrůznějšími indexy vykazováno jako neúspěch, byť se fakticky může jednat o pozitivní krok. Pokud tedy nedošlo k uspořádání voleb, nemusí to nutně být chápáno jako příklad neúspěchu mise a naopak to může být vnímáno jako akt, který má předejít ještě větší fragmentaci společnosti. Část práce (kap. 4) je věnována čtyřem přístupům ke slabým a rozpadlým státům, přičemž autor opakovaně hovoří o peacekeepingu jako o teoretickém přístupu a dává jej na stejnou úroveň jako realismus a kritické teorie. Domnívám se však, že v případě peacekeepingu jde spíše o strategii, nežli teorii. V této souvislosti pak vyvstává otázka, zda poznatky, které autor z hodnocení jedné mise nashromáždil, lze zobecnit a vyvodit z nich nějaké širší zamyšlení směrem k prostředí slabých států.

## Struktura textu a jeho celkové hodnocení

Předložená práce je vhodně členěna do kapitol a podkapitol, které na sebe logicky navazují. Autor využívá velkého spektra zdrojů, na které řádně odkazuje a závěrečný seznam zdrojů je příkladný. Stejně tak jazykový projev autora je zcela v souladu s požadavky na disertační práci a jen na několika mála místech se tu a tam objeví překlep.

Zhodnotím-li práci jako celek, musím vyzdvihnout progres, který text zaznamenal proti své verzi představené v rámci „malé obhajoby“. Autor skutečně vzal výtky oponentů vážně a zapracoval na zlepšení logické i argumentační struktury textu. Výtky, které jsou uvedeny výše, se domnívám, lze uspokojivě vysvětlit v průběhu obhajoby.

Stejně tak celkové vyznění textu je pozitivní, a to navzdory výše uvedeným komentářům, na které bude prostor v rámci diskuze. **Domnívám se, že ve stávající podobě se jedná o akceptovatelný text, který doporučuji komise k obhajobě.**

V Plzni 8. února 2018

Linda Piknerová